

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 455-1918)

Originalt emne

Boligforhold

Boligforhold/Kommunale Beboelseshuse

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 10. oktober 1918](#)
- 2) [Byrådsmødet den 28. november 1918](#)
- 3) [Byrådsmødet den 5. december 1918](#)
- 4) [Byrådsmødet den 7. januar 1919](#)
- 5) [Byrådsmødet den 30. januar 1919](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 10. oktober 1918 - side 7

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 455-1918)

Fra Byggeudvalget forelaa følgende Indstilling om, at Arealer i Karreen mellem de Mezas Vej, Vejlegade og Boulevarden stilles til Raadighed til Opførelse af Beboelseshuse:

"Da Bolignøden stadig er trykkende, og det private Initiativ vedblivende holder sig tilbage, indstiller Udvalget, at man fortsætter med Opførelsen af Beboelseshuse ved kommunal Foranstaltning. Man foreslaar derfor, at der af Karreen mellem de Mezas Vej, Vejlegade og Boulevarden foruden den allerede vedtagne Bebyggelse mod de Mezas Vej yderligere overlades Udvalget Arealer til Opførelse af de paa medfølgende Plan viste Bygninger paa Hjørnet af sidstnævnte Vej og Boulevarden samt Hjørnet af Boulevarden og Vejlegade tilligemed de 4 Ejendomme i denne Gade.

For saa vidt denne Indstilling vedtages, anmoder man om Bemyndigelse til at træffe fornøden Aftale med Arkitekten om Planernes Udarbejdelse og Bygningernes Opførelse, idet man vil anse det for rettest, at Arbejdet overdrages Arkitekt Høeg Hansen, der har udarbejdet de allerede af Byraadet vedtagne foreløbige Planer og forestaar Bebyggelsen ved de Mezas Vej."

Jakob Jensen forelagde Indstillingen, idet han oplyste, at den langt overvejende Del af Lejlighederne vilde blive paa 2 og 3 Værelser, og at der i Øjeblikket var 172 Lejligheder under Opførelse.

Indstillingen vedtoges.

Uddrag fra byrådsmødet den 28. november 1918 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 455-1918)

Indstilling fra Byggeudvalget om Bevilling af ca. 660000 Kr. til Bebyggelse Ted Vej legade og Hjørnet af de Mezas Vej og Boulevarden.

Indstillingen lød saaledes:

"Idet Byggeudvalget hermed til Byraadets Approbation forelægger Planer til Opførelse af Beboelseshuse ved Vejlegade og de Mezas Vej, samt ved Hjørnet af sidstnævnte Vej og Boulevarden med ialt 64 2, 3 og 4 Værelsers Lejligheder, (heraf enkelte med Butik), tillader man sig at indstille, at der til disse Arbejder aabnes en Konto for et Beløb af indtil 660000 Kr.

Da Udvalget ikke anser det for betimeligt under de nuværende Forhold at udbyde Malerarbejdet ved Licitation, indstiller dette Udvalgs Flertal, at man lader Grundingen af Vinduerne udføre ved den ved Kommunehospitalets Opførelse ansatte Maler."

P. Petersen var klar over, at der ikke var andet at gøre end at bevilge Beløbet, idet Forholdene desværre gjorde det uundgaaeligt. Man skulde have begyndt at bygge for længe siden, men det var jo let nok at være bagklog. Udvalget for Bygninger og Inventar havde Gang paa Gang gjort opmærksom paa, at der maatte bygges noget mere; men Forholdene havde vist ikke været slet saa slemme, hvis Byraadets Flertal var gaaet med til

at sætte Huslejen i de kommunale Ejendomme til 61/2 % af Byggesummen, for siden Byraadet vedtog den lavere Husleje, var den private Byggevirksomhed bleven fuldstændig kvalt. Taleren vilde henvise til Forholdene i København. Der havde Kommunen i det sidste Aar bygget Ejendomme med ialt 523 Lejligheder, Byggeforeninger havde tildels med Støtte fra Stat eller Kommune bygget 881 Lejligheder, medens private havde bygget 1604 Lejligheder. I København havde det private Initiativ altsaa ikke spillet fallit, og det hang vist noget sammen med, at man der fastsatte Lejen af kommunale Lejligheder til 7 % af Tilblivelsessummen og altsaa ikke drev Smudskonkurrence med det private Byggeri. Det var tilmed ikke Højre eller Venstre, men det socialdemokratiske Flertal i Borgerrepræsentationen, som havde taget denne Bestemmelse i Erkendelse af, at de ikke havde Raad til at kvæle det private Byggeri, da Kommunen ikke kunde magte at bygge alene. Det kunde Aarhus Kommune heller ikke, og Forholdene blev ikke gode, før private kom til at bygge igen. Udvalget havde lavet en Slags Status, og det viste sig at Kommunen kun fik ca. 3 1/2 % af de Penge, der stod i Ejendommene, saa det vilde give et meget stort Tab. Nu stod man saadan i det, at naar Barakkerne blev færdige, var der lige Plads til de Husvilde fra Halsvej-Kvarteret og Valdemarsgades Skole, men foruden disse boede der mange Familier i Gymnastik- og Sangsale omkring i Skolerne, og der var Forholdene meget daarlige, idet enkelte Lokaler næsten ikke kunde varmes op. Udvalget for Bygninger og Inventar saa derfor ingen anden Udvej end snart at stille Forslag om Bygning af flere Barakker; men Udvalget vilde være taknemlig, hvis nogen kunde vise andre Udveje til Løsning af Spørgsmaalet.

Jakob Jensen erindrede om det gamle Ord, der siger, at naar man anvender en vis Form, saa lønner det sig. Det var Konsul Petersen inde paa at anvende nu. Taleren vilde minde om, at i November 1916 stillede den socialdemokratiske Gruppe i Byraadet Forslag om at bygge Huse, og da talte Konsul Petersen meget stærkt imod det.

I 1917 var Konsul Petersen ogsaa en Modstander af at bygge kommunale Huse, saa det var først senere, han var kommet i Tanker om, at der skulde bygges. Nu havde Konsulen lige fortalt, hvor meget Udvalget for Bygninger og Inventar havde gjort for denne Sag, saa man næsten fik Indtryk af, at der ikke var andre i Byraadet, der havde gjort noget derfor. Men Sandheden var, at Højre og Venstre i Byraadet havde modsat sig at bygge, og Konsul Petersen havde endogsaa gjort gældende, at det var ikke Byraadets Pligt at skaffe Huse. Derfor var det ganske mærkeligt, at Konsul Petersen nu anvendte en saadan Taktik; det havde klædt bedre, om Konsulen havde holdt sig ganske stille, for man maatte dog tage

noget Hensyn til sin Fortid og til sin tidligere Stilling til det foreliggende Spørgsmaal. Byggeudvalget havde gjort, hvad der kunde gøres i denne Sag; man byggede saa rask som muligt og kom stadig med Forslag til nye Bygninger. Men der havde været forskellige Hindringer; dels havde der manglet Sten, og dels var der Folk, som ikke kunde se fornuftigt og klart paa Tingene, men lagde Udvalget Hindringer i Vejen for at fuldføre Arbejdet saa rask, som det var projekteret. Der havde været en Standsning i Arbejdet i Sommer paa Grund af Mangel paa Sten, en anden paa Grund af Obstruktion fra Murerne Side; senere var Arbejdet forsinket, fordi Snedkerne gik fra Arbejdet, og nu sidst havde Murerarbejdsmændene forladt Arbejdet i 6 Uger og gjorde det af og til fremdeles. Under saadanne Forhold var det umuligt at skaffe Boliger; men Befolkningen skulde vide, at det ikke var Byggeudvalgets Skyld, at der var Boligmangel. Nu var der projekteret 6 Byggekarréer med ialt henved 400 Lejligheder, og der var flere under Arbejde, som vilde komme i den nærmeste Fremtid. Naturligvis kunde der ikke bygges Boliger saa hurtig som Barakker, men det nyttede i hvert Fald ikke at bruge Murstenene til dem og saa tage dem fra Husene. Konsul Petersen havde talt om det private Initiativ; men der var jo ingen, der kunde forhindre private Bygherre i at tage saa meget i Husleje, som de vilde. Men de, som hidtil havde bygget, var mest fattige Haandværkssvende, som intet havde at sætte til, eller Smaamestre, som kun havde lidt at sætte til, og de byggede naturligvis ikke under saa vanskelige Forhold. Men der var eet Punkt, hvor Konsul Petersen kunde hjælpe; han var nemlig stor Teglværksejer og Tømmerleverandør, og hvis han vilde sælge Tømmer og Sten til Kommunen uden Fortjeneste, kom man ned paa rimeligere Priser. De høje Priser paa disse Varer førte til, at Kommunen til sidst maatte ind paa selv at importere Tømmer og brændte Sten, og et Forslag herom kunde hurtigt vedtages, især hvis Konsul Petersen endnu engang vilde omvende sig og stille Forslag om kommunalt Teglværk og Tømmerhandel. Det kunde vanskeligt realiseres i en Hurtighed, for de fleste Byraadsmedlemmer var Folk, der maatte tjene deres Føde paa anden Maade; men Byraadsvirksomheden tog alligevel ofte en Mands fulde Arbejde, i hvert Fald det, der præsteredes fra Byggeudvalgets Side, og der var næppe mange Mennesker, som vilde ofre hele deres Tid derpaa, samtidig med, at de maatte arbejde 9-10 Timer daglig for at tjene deres Føde. - Den Afdeling, man nu arbejdede paa, var den 6te, paa Lørdag skulde Byggeudvalget samles for at se paa 7. Afdeling, og saa snart det viste sig, at man kunde faa Sten, vilde 8. Afdeling blive gjort færdig. Den Afdeling, der her var Tale om, var paa 64 Lejligheder, baade 4, 3 og 2 Værelsers, og enkelte med tilhørende Butik; desuden vilde der

i en Del af Lejlighederne blive Badeværelse, og det var ønskeligt, om man kunde komme saa vidt, at der ikke byggedes kommunale Lejligheder uden i hvert Fald med et mindre Badeværelse dertil; naar det ikke var sket tidligere, var Grunden den, at der i Byraadet havde været Tendens til at bygge saa billigt aom muligt, og det havde ogsaa i Udvalget været kritiseret, bl. a. af Konsul Petersen, hvis der var en Smule Friser eller Lister, der kunde have været sparet. Det var ogsaa ønskeligt, om man kunde komme ind paa at faa indrettet et Loftsværelse til hver Familie, og i det nye projekterede Forslag var der ogsaa taget Hensyn dertil. Indstillingen lød paa at faa en Sum paa 660000 Kr. stillet til Raadighed; det var jo en temmelig stor Sum, og hele Beløbet gik vel næppe med, men saaledes havde Arkitekten ønsket det. Der blev ikke brugt mere end nødvendigt, men det var selvfølgelig dyrt at bygge, da Materialerne steg fra Dag til Dag trods Maksimalpriser, ja Stenene var næsten bleven dyrere, siden der blev sat Maksimalpris paa dem. Taleren vilde blot endnu gøre opmærksom paa, at de Tegninger, der forelaa, var holdt i nøje Tilslutning til de Skitsetegninger, som Byraadet i sin Tid havde approberet for denne Karré, og der var i hvert Fald intet forandret ved Facaderne. Sundhedskommissionen havde dengang forlangt, at der for Vejlegades Vedkommende kun maatte være 4 Beboelseslag, og det havde man ogsaa overholdt her. Taleren haabede, at Tegningerne kunde gaa gennem de forskellige Kommissioner uden Forsinkelse, saa vilde Arbejdet straks blive sat i Gang.

Brammer forstod ikke rigtig, hvorfor Konsul Petersen vilde drage Spørgsmaalet om Forrentning frem ved denne Lejlighed, for en Forrentning af $6\frac{1}{2}\%$ vilde ikke i nogen nævneværdig Grad have styrket det private Initiativ. Byraadet havde ventet længe nok paa det private Initiativ, og dette var blevet styrket og opmuntret paa enhver Maade, men det havde ikke ført til noget, og derfor var Kommunen nødt til at bygge. Hvis man havde fastsat Huslejen efter $6\frac{1}{3}\%$, var der kun faa, der havde Raad til at bo i Husene, og det var dog Meningen at skaffe Folk Tag over Hovedet. Saa længe Forholdene var som i Øjeblikket, var Kommunen nødt til at bygge, og man maatte saa ogsaa nøjes med mindre Forrentning; Taleren bavde dog selv ment, at man kunde gaa lidt højere, indtil 6% . - Bolignøden var en meget alvorlig Sag, og man maatte overveje alt, hvad der kunde gøres. Men da det var de nye Statsbaneanlæg, der var mest Skyld deri, vilde Taleren foreslaa, at man rettede en Henvendelse til Staten eller til Statsbanerne, om de ikke kunde tænke sig at bygge en Del Funktionærboliger i Aarhus, ogsaa fordi Statsbanernes Personale i Aarhus sikkert vil blive forøget. I Aalborg var man indgaaet med et Andragende i den Retning, og der var endnu mere Grund dertil for Aarhus. Taleren var blandt dem, som havde holdt paa, at man ved

Opførelse af de kommunale Bygninger skulde sørge for, at det blev gode, luftige og sunde Boliger, men ikke fordyre dem ved kostbar Udstyrelse. Man skulde heller ikke ligge for megen Vægt paa at indrette Badeværelser i de smaa Lejligheder. Lægerne havde tidligere været meget interesserede i dette Spørgsmaal; men efter at man havde set, hvorledes Badeværelserne i de fleste Tilfælde benyttes tillagde man det mindre Betydning, for de benyttes faktisk mest som Pulterkamre o. lign. Saa var det sikkert vigtigere at tilvejebringe en virkelig god kommunal Badeanstalt for Byens Borgere.

P. Petersen var saa tidt blevet mindet om 1916; men dengang vidste hverken Jakob Jensen eller han, hvorledes Forholdene vilde udvikle sig. Det var vist rigtigt nok, at Taleren dengang holdt paa, at Kommunen skulde støtte sig til det private Initiativ, fordi det vilde blive billigere for Byen, Taleren havde ikke bebrejdet Byggeudvalget noget, men kun fremhævet som sin Overbevisning, at hvis man havde ladet Kommunens Ejendomme svare sig, havde man ikke kvalt det private Byg" geri. Angaaende Spørgsmaalet om at være Aktionær i en Tømmerforretning vilde Taleren forpligte sig til at forære Jakob Jensen hver Øre, som han ejede i Tømmerhandelen. Naar Brammer kritiserede de 6 ½ %, var det lidt ved Siden af, for han havde selv i sin Tid foreslaaet 6 %, og det gjorde ikke stor Forskel.

Christensen var noget forbavset over, at Konsul Petersen vilde drage dette Spørgsmaal frem under denne Sag. Konsul Petersen havde draget en Sammenligning mellem Aarhus og København og sagt, at i København havde det private Initiativ ikke spillet Fallit som i Aarhus. Men ved en saadan Sammenligning maatte man holde sig klart, at København var 10 Gange større end Aarhus, og naar private der havde bygget 1600 Lejligheder, svarede det altsaa til 160 i Aarhus. Men her var faktisk af private bygget 145 Lejligheder og maaske enkelte flere, saa Forholdet var omtrent det samme. Der var derfor ingen Grund til at rose det private Initiativ i København det havde spillet lige saa ynkeligt Fallit som i Aarhus, hvad man ogsaa kunde se af, at Kommunen selv havde maattet bygge Huse og Barakker. Naar Byggeforeningerne i København med Støtte fra Kommunen havde bygget 700 Lejligheder, havde de i Aarhus bygget 70, saa ogsaa her var Forholdet det samme Hvis de Konservative i 1916 havde fulgt Socialdemokraterne, da de opfordrede til at træffe ekstraordinære Foranstaltninger for at faa private til at bygge eller lade Kommunen bygge, havde Forholdene været bedre nu; men du satte de sig derimod, og nu var det meget vanskeligt overhovedet at komme saa vidt i den nærmeste Fremtid, at der kunde skaffes tilstrækkelige Lejligheder uden at bygge Barakker. Hvad Huslejen angik, syntes Taleren, at naar man tog ca. 440 Kr. for en 2 Værelsers og 550 Kr. for en 3 Værelsers Lejlighed, var

Lejen saa stor, at almindelige Arbejdere ikke kunde faa Raad til at give mere uden at søge Hjælp hos det offentlige, og under de nuværende Forhold, som Krigen og Kapitalismen var Skyld i, maatte samtlige Borgere være med til at betale deres Del. Tanken om en Henvendelse til Staten om at bygge Funktionærboliger kunde Taleren slutte sig til, det var ikke mere end rimeligt, da Staten til Dels var Skyld i Bolignøden ; men de Herrer fra den anden Side i Byraadet havde ogsaa nogen Skyld i, at Banegaardsspørgsmaalet blev ordnet saaledes, at de mange Huse maatte rives ned. Staten var desværre langsom i Vendingen; der taltes saa meget om de store Arbejder, der skulde iværksættes, og Staten animerede ogsaa Kommunerne dertil, men det blev mest ved Talen derom. I det store og hele havde Byraadet, siden Socialdemokraterne blev Flertal, gjort, hvad der kunde gøres for at afhjælpe Bolignøden; det private Initiativ havde spillet Fallit, men Kommunen havde bygget, og den var derfor ogsaa i Stand til at kunne ordne Boligforholdene i normale Tider. Hvad Badeværelserne angik, skyldtes deres mindre Brug vist de vanskelige Forhold; det havde været meget dyrt at opvarme Vand, dels ligefrem forbudt at bruge Gas dertil. Det skulde indrømmes, at den kommunale Badeanstalt i høj Grad trængte til Forbedring, og forhaabentlig vilde Tiderne blive saaledes, at man kunde bygge en ordentlig tidssvarende Badeanstalt.

Mousten kunde ikke give Konsul Petersen Medhold i, at Kommunen konkurrerede de private ud, for der var ingen Konkurrence i Øjeblikket. Efter Krigen kunde der muligvis blive nogen Konkurrence mellem de gamle og de nye Bygherrer; Kommunens faa Ejendomme betød intet i denne Forbindelse, men det gjorde alle de gamle Ejendomme med den lavere Leje. Det var selvfølgelig vanskeligt for Kommunen at blive ved at nedsætte Lejen og afskrive store Beløb; men det kunde gøres, hvis der kom en Lovbestemmelse om, at man havde Ret til at tage noget af den Gevinst, der ligger paa de gamle Ejendomme, og lægge over paa de nye. Saa kunde Kommunen bygge, og der kunde blive en rimelig Leje baade i de gamle og i de nye Ejendomme.

Søren Petersen var glad ved det kommunale Byggeri, for det var en god Maade at bruge Pengene til at skaffe Lejligheder. Men Forholdene havde været saadan, at Kommunen ikke kunde skaffe de nødvendige Lejligheder; derfor havde man maattet bygge de mindre gode Barakker, og endnu daarligere var Forholdene for Beboerne i Skoler og Gymnastiksale, hvor der næsten ikke kunde bo Mennesker. Udvalget havde for nylig faaet Meddelelse om, at der var Steder, hvor man ikke kunde faa mere end 5 Graders Varme, og der bød man

Folk med smaa Børn at bo. Man lukkede Forlystelser o. lign. af Hensyn til Smittefare, men der blev ikke gjort noget for disse Børn, der levede i saa daarlige Omgivelser og i saa kvalm og kold Luft. Private Folk vilde ikke bygge, til Trods for at i Dgen kunde forbyde dem at tage saa meget i Husleje, som de vilde, og Kommunens Byggeri standsedes stadig af Mangel paa Sten, saa der var næppe andet at gøre end snarest at faa bygget nogle flere Barakker, for de var dog bedre end Skolerne. Ejendommene ved de Mezas Vej blev næppe færdige før til April Flyttedag, og om nogle Dage tog Statsbanerne igen nogle Ejendomme, saa maatte man atter have Folk ind i Skolerne. Lejen i de kommunale Huse var ikke for lav, naar der betaltes indtil 440 Kr. for en 2 Værelsers Lejlighed : men i de private Ejendomme var Huslejen skruet saa højt op, at det var næsten umuligt for Folk at betale den. Huslejen i Barakkerne var ogsaa for stor i Forhold ti) det, der bydes Beboerne.

Jakob Jensen vilde til Konsul Petersen sige, at han aldrig havde modtaget Gaver af sine politiske Modstandere og heller ikke agtede at gøre det i Fremtiden. Til S. Petersen vilde Taleren sige, at det havde glædet ham, hvis S. Petersen havde rørt ved dem, der havde standset Arbejdet, men det turde han ikke (S. Petersen: Jo!). Havde de ikke gjort dette, saa havde der nu staaet 64 Lejligheder ledige og andre 64 under Tag. Saadan var Forholdet, og det skulde de vide, baade dem, der havde standset, og dem, der sad i Barakker og Skoler, ja hele Samfundet i Aarhus, at det nyttede ikke at gaa den Vej længere. Angaaende Badeværelser vilde Taleren sige, at man under normale Forhold kunde faa et Styrtebad for 3 ½ Øre, og Brammer maatte dog som Læge vide, at Renlighed var noget af det bedste for Sundheden. Derfor vilde Taleren vedblive at arbejde for at faa indrettet Baderum ogsaa i de smaa Lejligheder. Det var meget ønskeligt at faa en stor moderne Badeanstalt i Aarhus, og hvis Brammer, naar Konjunkturerne forandredes, vilde være Forslagsstiller til en saadan, kunde Taleren love hans og hans Partifællers Tilslutning dertil. Det var fuldstændig rigtigt at rette en Henvendelse til Staten om Hjælp til Bygning af Huse, for Staten havde taget ialt 416 Lejligheder, som Aarhus Kommune var nødt til at skaffe igen og sætte mange Penge til paa. Man saa hver Dag Medlemmer i Rigsdagen staa op og tale om, at Aarhus burde give endnu meretil denny Banegaard, og det vilde være rigtigt at mindedisse Folk om, at der var et Punkt, hvor Kommunen maatte rykke ud med mange Hundrede Tusinde Kroner for at skaffe Boliger. Taleren vilde derfor henstille til Kasseudvalget at tage denne Tanke op og fremkomme med Forslag til ensaadan Henvendelse.

Bech syntes, at der ogsaa fra den anden

Side i Byraadet skulde lyde en Tilslutning til Tanken om at rette en saadan Henvendelse til Staten, og Taleren vilde for sit Vedkommende gerne være med til at søge Tanken realiseret. Med Hensyn til Christensens Udtalelser om den nye Banegaard vilde Taleren sige, at det, han havde arbejdet med, var selve Hovedbygningens Omordning, ikke det centrale i Sagen. Forslaget stammede oprindeligt fra Ingeniør Hammerich og var gennemført af Rigsdagen; det stod igen i Forbindelse bindelse med, at Aarhus skulde være Gennemgangsstation, og dette vilde sikkert blive til Held for den gennemgaaende Trafik, ikke alene for Aarhus, men for hele Jylland. Men det skulde altsaa siges her fra dette Sted, at det var Statsbanerne alene, som havde Ansvar for Nedrivningen af de mange Ejendomme.

Brøndum vilde gerne slutte sig til Forslaget om at gaa til Staten med den foreliggende Sag eller med Boligsagen i sin Helhed, for Staten havde ved sit Indgreb i Byens Lejligheder paa et kritisk Tidspunkt været med til at bringe Byen i denne Forlegenhed. Men selve dette Emne burde drøftes ved en Lejlighed, hvor man tog Sigte paa hele den fremtidige Boligpolitik, og Byens Rigsdagsmænd burde være til Stede ved et saadant Møde, saa de kunde bringe Udtalelserne videre til Rigsdagen. Der maatte diskuteres baade almindeligt Boligbyggeri og eventuelle Funktionærboliger fra Statens Side, og det var ønskeligt, om man engang kunde naa til at bygge gode Smaahuse til Byens Beboere og blive fri for Kasernebyggeriet, hvis det var muligt.

Salling gjorde opmærksom paa, at der var et Mindretal indenfor Udvalget, der ikke kunde gaa med til sidste Del af Indstillingen, nemlig om at lade den kommunale Maler paabegynde Arbejdet ved de nye kommunale Bygninger. Den kommunale Maler var antaget til Kommunehospitalet, og der var tilstrækkeligt Arbejde for ham der. Der var i denne Tid megen Arbejdsløshed baade for Mestre og Svende i Malerfaget, og de kæmpede i Forvejen en haard Kamp paa Grund af manglende Materialier og høje Priser der paa, hvilket igen førte med sig, at man indskrænkede sig med Malerarbejde overalt i Byen, saa der gik mange Hundrede Malersvende ledige. Kommunen burde derfor ikke gøre Malerne helt brødløse, men lade dem udføre dette Arbejde.

Jakob Jensen kunde oplyse, at Malerlauget i sin Priskurant havde et Punkt, der sagde, at kommunalt Arbejde kostede 25 % mere end Arbejde hos private Folk, og det havde Malerne vist overholdt til Dato, det vidnede i hvert Fald Historien fra Kommunehospitalet tilstrækkeligt om. Nu kom man forhaabentlig gennem dette Arbejde for omtrent den laveste

Sum, til Trods for, at Kommunen ikke var forberedt paa at købe Materialier, før den var tvunget dertil, medens de Malermestre, der i sin Tid havde givet Tilbud, nok havde sikret sig Materialier til helt andre Priser. Desuden havde man fra det sidste Kompleks en lille Konflikt med Malermestrene, som endnu ikke var i Orden, og det vilde derfor være ubetimeligt at indgaa paa en ny Akkord med dem, saa længe det Spørgsmaal ikke var ordnet. Men den vigtigste Grund til Flertallets Forslag var, at man antog, at Materialierne vilde falde i Pris; derfor vilde man foreløbig nøjes med Grundingen og vente med Resten til senere. Hvorledes Udvalget saa vilde stille sig overfor Malermestrene, kom an paa, hvordan man fik det med Malerlauget i sin Helhed, for man kunde ikke gaa ind paa, at et bestemt Fag forlangte 25 % mere for kommunalt end for andet Arbejde. Den kommunale Maler havde skilt sig smukt og godt fra Arbejdet ved Sygehuset, saa der var ikke noget at ængstes for i den Retning. Med Hensyn til Arbejdsløsheden vilde der jo komme lige saa mange Svende i Arbejde derude ved den af Udvalgets Flertal foreslaaede Ordning. Taleren vilde derfor anmode Byraadet om at tiltræde Flertallets Forslag.

Salling kendte ikke noget til, at Malermestrene beregnede sig 25 % mere for kommunalt Arbejde, saa denne Udtalelse maatte staa for Jakob Jensens Regning. Hvad Arbejdet ved Kommunehospitalet angik, saa var det smukt og godt udført, men man havde endnu ikke set Regnskabet derover. Taleren vilde fastholde sin Indstilling og bede Byraadet stemme derfor.

Jakob Jensen kunde let dokumentere sin Udtalelse, for det stod udtrykkelig i Malerlaugets Priskurant.

Flertallets Indstilling vedtoges. Med Hensyn til Beløbets Tilvejebringelse henvistes Sagen til Budgetudvalget.

Uddrag fra byrådsmødet den 5. december 1918 - side 17

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 455-1918)

Sagen angaaende Bevilling af 660000 Kr. til Opførelse af Beboelseshuse. -

2. Behandling. (Side 319).

Budgetudvalget foreslaar, at Udgiften indtil videre afholdes af de forhaandenværende

Laanemidler, og at der altsaa først senere tages endelig Bestemmelse om Udgiftens Dækning.

Indstillingen vedtoges.

Uddrag fra byrådsmødet den 7. januar 1919 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 455-1918)

Licitation over Murerarbejdet ved de kommunale Bygninger ved Vejlegade og De Mezasvej.

De 3 billigste Tilbud paa hvert af Busene var følgende:

Ejendom Nr. 11.

Skaade, Fredericiagade 17..... 64184 Kr.

Daugbjerg, Guldsmædgade 83..... 64200 »

C. Nielsen, Hedemannsgade 17 64240 »

Ejendom Nr. 13.

H. Hansen, Hans Brogesgade 39..... 33796 Kr.

C. J. Rasmussen, St. Lucas Kirkeplads 8 34000 »

J. M. Jensen, Dannebrogsgade 12 B 36000 »

Ejendom Nr. 15.

I. C. Larsen, Ing. Boulevard..... 26000 Kr.

Kudahl Jensen, Falstersgade 14 26100 »

J. M. Jensen, Dannebrogsgade 12 B..... 26245 » Ejendom Nr. 17.

Kudahl Jensen, Falstersgade 14..... 26100 Kr.

1. C. Larsen, Ing. Boulevard..... 26140 »

J. M. Jensen, Dannebrogsgade 12 B.... 26245 »

Ejendom Nr. 19.

I. C. Larsen, Ing. Boulevard..... 27300 Kr.

C. J. Rasmussen, St. Lucas Kirkeplads 8 27900 »

H. Hansen, Hans Brogesgade 39..... 28000 »

Ejendom Nr. 21.

Skaade, Fredericiagade 17..... 37600 Kr.

C. Nielsen, Hedemannsgade 17 38607 »

R. B. Bromann, Schleppegrellsgade 16. 39300 »

Ejendom Nr. 2 3.

Daugbjerg, Guldsmædgade 33..... 68300 Kr.

Leth, St. Lucas Kirkeplads..... 69000 »

C. Nielsen, Hedemannsgade 17 70492 »

Fra Byggeudvalget forelægger følgende Indstilling: "Udvalget indstiller, at Byrådet antager de lavest bydende, dog saaledes, at Udvalget faar

fri Hænder til eventuelt at afslutte med de

næstlavestbydende, grundet paa, at der er taget Forbehold i alle Tilbudene".

Indstillingen var vedtaget ved Cirkulation og toges til Efterretning.

Uddrag fra byrådsmødet den 30. januar 1919 - side 4

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 455-1918)

Licitation over Tømrer-, Snedker-, Blikkenslager- og Glarmesterarbejdet til Kommunens Ejendomme ved Vejlegade og De Mezas Vej.

Byggeudvalget indstillede at tildele Arbejdet til følgende:

A. De 7 Ejendomme ved Vejlegade og De

Mezas Vej. a. Tømrerarbejdet.

Ejendom Nr. 11. Tømrer N. C. Christiansen for..... 26219 Kr.

Ejendom Nr. 13. Tømr. J. Kjærulf for.....18975 »
Ejendom Nr. 15. Tømr. Jens Nielsen for.....13661 »
Ejendom Nr. 17. Tømr. Jens Nielsen for.....13661 »
Ejendom Nr. 19. Tømr. P. Chr. Petersen for.....15088 »
Ejendom Nr. 21. Tømr. J. Kjærulf for.....19850 »
Ejendom Nr. 23. Tømr. J. Kjærulf for.....29875 »

b. Snedkerarbejdet.

Ejendom Nr. 11. Snedkm. H Øvlisen for 22060 Kr.
Ejendom Nr. 13. samme » 14034 »
Ejendom Nr. 15. samme » 10188 » Ejendom Nr. 17. Snedkm. H. Øvlisen for 10188 Kr
Ejendom Nr. 19. samme » 11774 »
Ejendom Nr. 21. samme » 14323 »
Ejendom Nr. 23. samme » 22854 »

c. Blikkenslagerarbejdet.

Ejendom Nr. 11. Blikkenslgm. Hinge for..... 1750 Kr.
Ejendom Nr. 13. Blikkenslgm. P. Lund for..... 2178 »
Ejendom Nr. 15. Blikkenslgm. Salling & Sønner for..... 1062 »
Ejendom Nr. 17. Blikkenslgm. V. Bonnez for..... 1059 »
Ejendom Nr. 19. Blikkenslgm. H C. Henriksen for..... 1775 »
Ejendom Nr. 21. Blikkenslgm. Lorentzen for..... 2546 »
Ejendom Nr. 23. Blikkenslgm. P. Hansen for..... 1986 »

B. De 5 Ejendomme ved De Mezas Vej.

Glarmesterarbejdet.

Ejendom Nr. 1. Glarmester Witten for 950 Kr.
Ejendom Nr. 2. samme » 898 »

Ejendom Nr. 3. samme » 898 »

Ejendom Nr. 4. samme » 898 »

Ejendom Nr. 5. samme » 898 »

Ialt 4542 Kr.

Jakob Jensen bemærkede, at Indstillingen egentlig var godkendt ved Cirkulation; men Glarmesterarbejdet ved de 2 af Ejendommene var først tildelt Glarmester Burde. Imidlertid havde man faaet Meddelelse fra Glarmestersvendenes Fagforening, at Burde ikke kunde faa Svende, og Udvalget indstillede derfor nu at tildele hele Arbejdet til Glarmester Witten, hvis Tilbud kun var 4 Kr. højere pr. Ejendom.

Bech spurgte, om man kendte Grunden til, at Burde ikke kunde faa Svende. Det kunde faa ret farlige Konsekvenser, hvis en Fagforening saaledes kunde undsige en Mand, maaske uden Grund.

Jakob Jensen vidste ikke, hvad Grunden var; men naar Witten fik Arbejdet, blev det godt udført, og det var ogsaa af Betydning.

Indstillingen vedtoges.

